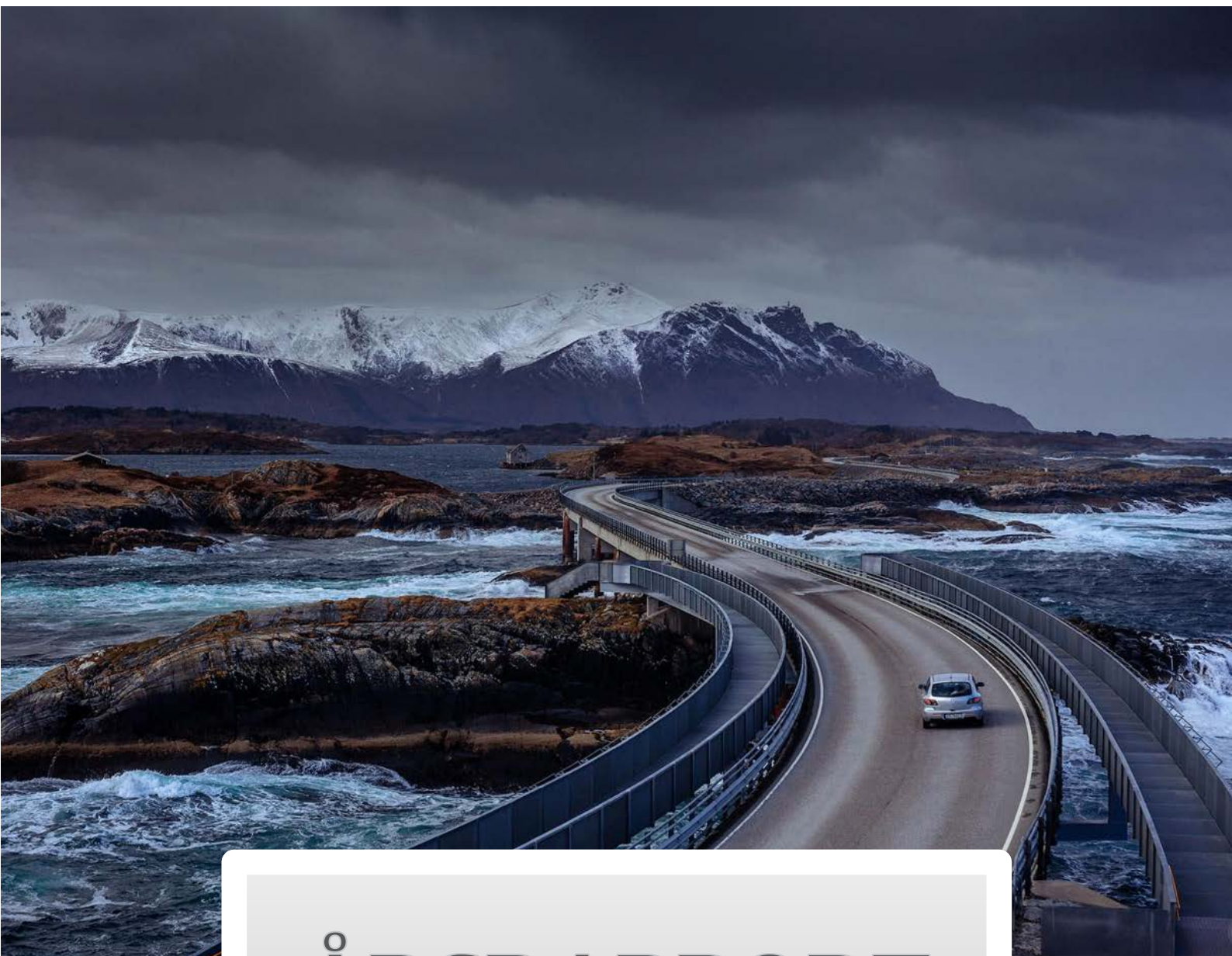

ÅRSRAPPORT

REGNSKAPSÅRET 2016

BRAGE FINANS AS

Innhold

Ledelsen i Brage Finans.....	6
Styret i Brage Finans.....	8
Styrets beretning.....	9
Resultatregnskap	13
Årlig resultatutvikling.....	14
Balanse	15
Kontantstrømoppstilling.....	16
Noter til regnskapet.....	17
Revisors beretning	38

Adm. Direktør Jack Iversen

2016 – Høy aktivitet og fortsatt positiv utvikling

Brage Finans har lagt bak seg et år med høy aktivitet, fortsatt positiv utvikling og en betydelig tilstrømming av nye kunder. Det er gledelig å konstatere at selskapets utvikling er i tråd med eierbankers, styrets og administrasjonens langsiktige vekstambisjoner.

Brage Finans ble etablert i 2010 av ti frittstående og solide sparebanker. Etter få års drift har Brage markert seg meget positivt i markedet. Vi er ved inngangen til 2017 Norges femte største leasingselskap innenfor vårt hovedmarked, nysalg leasing. Vår positive vekst skal fortsette i 2017.

Mitt kundeløfte som leder for Brage er at vi fortsatt skal ha meget korte og raske beslutningslinjer. Det setter våre kunder stor pris på. Beste beviset på at vi er rask, konkurransedyktig og kompetent, er den sterke kundeveksten vi har hatt. Vi skal være kundenes lokale førstevalg.

Mitt eierløfte er at vi også i 2017 skal tilføre våre solide eiere positive bidrag fra vår lønnsomme drift.

Mitt medarbeiderløfte er at Brage skal være en attraktiv arbeidsplass der medarbeiderne blir sett og hørt. Medarbeiderne i Brage er stolte av sin arbeidsplass. I Brage får medarbeiderne utvikle seg. De ser resultater av det gode arbeidet som utføres i felleskap.

Året som har gått

Det siste året har det vært fokus på digitalisering og omstilling til en ny teknologisk hverdag innen bank og finans. Ny teknologi skaper endret kundeadferd. Nordmenn ligger i verdenstoppen når det gjelder å ta i bruk ny teknologi.

Digitalisering betyr endring. Som leder er det viktig for meg å bygge en robust kultur rundt innovasjon og endring. Dette er en kontinuerlig prosess og ikke en engangsøvelse. Brage Finans har siden etableringen tatt et strategisk valg om å ikke ha en egen IT avdeling. Hos Brage Finans er alle IT ansatte. Vår filosofi er at bred involvering av de ansatte i IT prosjekter skaper de beste løsningene for selskapet.

Brage Finans skal være tidlig ute med utnytte den teknologien som kommer. I mai «ansatte» Brage sin første digitale medarbeider. Etter avstemming blant de ansatte fikk denne roboten navnet Fortuna. Vår nye medarbeider er på jobb hele tiden. Hun har allerede overtatt flere av selskapets regelstyrte prosesser slik at de ansatte kan bruke tiden på mer krevende prosesser.

Selskapet arbeider kontinuerlig med forenkling av arbeidsprosesser for å betjene vekst i portefølje og kunder. I året som har gått har vi derfor lansert ny selvbetjeningsløsning for direktekunder, eierbanker og forhandlere. Selskapet lanserte også e-signering for bedrift i 4. kvartal 2016.

E-signering for private har vært en suksess i ett år allerede. I tillegg har selskapet oppgradert kjernesystemet høsten 2016, noe som effektiviserer arbeidshverdagen for de ansatte. Samtidig muliggjør dette nye selvbetjeningsløsninger for kundene i form av Min side. Ledelsen vil spesielt takke medarbeiderne for den fantastiske innsatsen som er lagt ned i året som har gått, for å få på plass disse store IT prosjektene.

Ny teknologi vil kunne gjøre arbeidsprosesser mer effektive, men det er viktig å huske på at det er kombinasjonen av effektiv teknologi og menneskene i Brage som vil gi den gode kundeopplevelsen. I samhandling med lokale rådgivere skal vi gi kundene rask og god oppfølging slik at Brage framstår som det lokale førstevalg i alle våre eieres markedsområder.

Et strategisk fokusområde i 2016 har vært produktet billån til private. Vi opplever betydelig vekst innenfor dette området og finner det svært gledelig at over 2.000 nye privatkunder har valgt Brage som finansieringspartner. Ved inngangen

til året utgjorde privatmarkedsporteføljen 7,4% av Brages totale portefølje, mens den ved utgangen av året hadde økt til 13,7%. Økt andel privatkunder i porteføljen bidrar også positivt til en bedre diversifisering med tanke på kredittrisiko.

Selskapet opplevde i 2016 sterk konkurranse på pris i markedet for både leasing og billån. Samtidig økte fundingkostnadene til Brage (3M Nibor gikk opp og kredittspreadene gikk ut). Til tross for presset på marginer kan selskapet se tilbake på en 23% økning i netto renteinntekter for 2016.

Tilstrømming av nye kunder medfører behov for økt kapital for å opprettholde kapitalmålene. Brage Finans har en unik posisjon med ti solide sparebanker i ryggen. Bankene tilførte selskapet i 2016 totalt mnok 100 gjennom to egenkapitalemisjoner. Dette har gitt selskapet en solid kapitalbase for videre vekst.

For Brage er det gledelig å konstatere at selskapets vekst ikke har gått på bekostning av kredittkvaliteten i porteføljen. Utlånsporteføljen, både BM og PM, er preget av god betjeningsevne og lavt mislighold. Hovedvekt av kunder er fortsatt i lav og moderat risikoklasse.

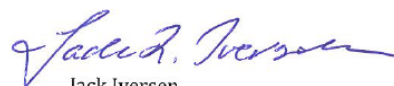
Framtidsutsikter

Brage har en lav direkte eksponering mot olje og oljeservice-sektoren. Aktørene i oljeindustrien rapporterer om økt optimisme og mye tyder på at bunnen kan være passert.

Samtidig er det stor aktivitet innen vei- og samferdselsprosjekter på Sør- og Vestlandet. Dette har positive ringvirkninger for mange av Brages kunder. Fiskerinæringen opplever også økt konkurransekraft som følge av svekket krone og historiske høye priser.

Brage har budsjettet med fortsatt lønnsom vekst 2017. Selskapet står godt rustet til å møte nye utfordringer. Vi er konkurransedyktige. Vi har produkter som kundene ønsker. Vi har raske og korte beslutningslinjer. Vi ser fram til et spennende 2017, der kunde, eier og medarbeiderløftene skal innfris med god margin.

Bergen, 30.01.17

Jack Iversen
Administrerende Direktør

Ledelsen i Brage Finans

Jack Iversen (1962) : Administrerende Direktør

Jack Iversen har vært adm. direktør siden stiftelse av selskapet og har mer enn 25 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært direktør i IT Finans/De Lage Landen.

Terje Brurås(1965) : Viseadministrerende Direktør

Terje Brurås har vært viseadm. direktør siden stiftelse av selskapet og har mer enn 25 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært regiondirektør i De Lage Landen, samt ass.direktør i IT Finans og DNB Finans.

Bodil Huus Bolstad(1971) : Økonomi- og Finansdirektør

Bodil Huus Bolstad har vært økonomi- og finansdirektør siden stiftelsen av selskapet og har 14 års erfaring fra revisjon og rådgivning innenfor blant annet bank og finans. Har tidligere vært direktør i PWC.

Sissel Eilertsen(1964) : Direktør Kreditt og Spesialengasjement

Sissel Eilertsen har vært direktør for kreditt siden stiftelsen av selskapet og har mer enn 25 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært leder for risikoanalyse i DNB Finans.

Leasing eller billån?

Brage Finans gir deg gode råd på veien

Styret i Brage Finans

Jan Erik Kjerpeseth (1971): Styrets leder

Styreleder siden desember 2013. Kjerpeseth er i dag administrerende direktør i Sparebanken Vest. Styreleder i Frende Liv, Frende Skade, Brage Finans. Utdannet sivilmarkedsfører fra Norges Markedshøyskole, samt MBA fra Harriot Watt University og Executive MBA i merkevareledelse fra Norges Handelshøyskole.

Kim Fordyce Lingjærde (1959): Styrets nestleder

Nestleder i styret siden september 2014. Lingjærde er banksjef kapitalmarked i Fana Sparebank. Han har 30 års erfaring fra ulike stillinger innen bank og finans. I Bergens Skillingsbank/ Bergensbanken, senere Handelsbanken, var han administrasjonssjef og direksjonssekretær og hadde også ansvar for IR. Lingjærde er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole

Lisbeth Flågeng (1957): Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage Finans siden stiftelsen av selskapet. Flågeng er i dag administrerende direktør i Helgeland Sparebank. Viseadm.banksjef Sparebanken Rana i 1987 og Helgeland Sparebank fra fusjonen i 2005. Styreleder i Helgeland Boligkreditt AS, ANS Bankbygg Mo og Eiendoms kreditt AS, samt styremedlem i Frende.

Stein Hannevik(1954): Styremedlem

Styremedlem i Brage Finans siden juni 2014. Hannevik er i dag styreleder i Sparebanken Sør. Stein Hannevik er tidligere mangeårig administrerende direktør i Sparebanken Pluss og innehar av en rekke styreverv i blant annet Sørmeqleren, Varodd AS, Norne Securities osv.

Alf Inge Flokketvedt (1966): Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage Finans siden stiftelsen av selskapet. Flokketvedt er i dag banksjef i Skudenes & Aakra Sparebank og sitter blant annet som styremedlem i Eiendomsmeqler A.

Beate Bjelland Rabben (1973): Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage siden november 2015. Rabben har ledererfaring fra Auto 23 Bil AS og Porsche Center Bergen, samt bakgrunn fra bank og finans gjennom 12 år blant annet fra Sparebanken Vest og SR-bank. Rabben har bachelorgrad fra BI i Ledelse og administrasjon.

Tor Arne Ness(1976) : Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage siden november 2015. Ness er i dag daglig leder i Toyota Sogn AS. Han innehar en rekke styreverv, blant annet som styreleder i Sogndal Fotball. Ness har master utdannelse i finans fra RMIT University, og har 5-års erfaring frå Toyota Financial Services.

Frank Øye(1973) : Styremedlem, ansattrepresentant

Medlem av styret siden 2016. Ansatt i Brage Finans siden 2010 der han i dag innehar stilling som ass. direktør. Øye har tidligere vært markedssjef i SG Finans AS, samt avdelingssjef/KAM i Lindorff. Utdannet med bachelor i økonomi og administrasjon fra Handelshøyskolen BI.

Styrets beretning

Brage Finans AS (Brage) oppnådde i 2016 et resultat før skatt på MNOK 42,86. Resultatet reflekterte en fortsatt positiv utvikling i selskapets portefølje av leasing- og låneavtaler. Styret vurderer selskapets utvikling i 2016 som solid og i tråd med de langsiktige målsetningene som styret og eierbankene har lagt til grunn.

Resultatet for 2016 var positivt påvirket av økte netto driftsinntekter som følge av god utlånsvekst i perioden, innenfor både bedriftsmarkedet og privatmarkedet. Lavere tap på utlån sammenlignet med 2015 trakk også resultatet i positiv retning.

Driftskostnader økte i perioden som en konsekvens av økt aktivitet i selskapet. Vekst i kostnader var i 2016 prosentvis lavere enn vekst i inntekter, hvilket medførte at selskapets kostnadsprosent¹ falt fra 49% til 48%.

Privatmarked(PM)

Privatmarkedsområdet har i 2016 hatt en positiv utvikling. Selskapets nysalg av billån til privatpersoner var i 2016 MNOK 487 mot MNOK 177 året før. Utlånsporteføljen ved utgangen av året utgjorde totalt MNOK 582, en økning på 144 % sammenlignet med 2015. Totalt har over 2.000 nye privatkunder valgt Brage som finansieringspartner i 2016.

Vekst innenfor billån til private vurderes av styret som strategisk viktig for selskapet da produktet øker diversifiseringen i porteføljen og bidrar til ytterligere reduksjon i porteføljerisiko. Ved utgangen av 2016 utgjorde privatmarked 13,7% av total portefølje. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen anses å være god, og realiserte tap har vært marginale. Hele 74 % av denne porteføljen er klassifisert i risikogruppene lav og moderat.

Bedriftsmarked(BM)

Brutto utlån til bedriftskunder økte med MNOK 665, tilsvarende en vekst på 21%. Totalt nysalg av BM produkter var i 2016 MNOK 1.680. Selskapets BM portefølje har god diversifisering innen både geografisk spredning, bransjer og gjenstandstyper. Porteføljen domineres av engasjementer med lav risiko, og forventede tap er lave.

Strategisk retning

Finansbransjen opplever et raskt skifte i kundenes adferd og forventninger, noe som utfordrer etablerte forretningsmodeller. Den digitale utviklingen skjer så raskt at selskaper som blir hengende etter, på kort sikt, risikerer å bli

utkonkurrert. De digitale endringer gir både muligheter og utfordringer for mindre aktører i finansbransjen.

Brage Finans er en liten og fleksibel organisasjon med moderne IT systemer som raskt kan tilpasse seg endringer i teknologi. En utfordring for mindre aktører i finansbransjen er kostnader knyttet til ny teknologi. For mindre aktører vil store utviklingsprosjekter i større grad påvirke de totale driftskostnadene i selskapet.

Styret og administrasjon har høsten 2016 arbeidet med selskapets strategiplan for de neste tre år. Strategiplanen legger til grunn at selskapet skal fortsette å styrke sin markedsposisjon gjennom lønnsom vekst. Det legges til grunn størst prosentvis vekst innenfor billån til private, der styret og administrasjonen vurderer at selskapet har et stort potensiale til å øke sin markedsandel.

Strategiplanen legger til grunn at vekst i portefølje i hovedsak vil bli finansiert gjennom kapitalinnskudd fra eierbanker, men også gjennom utstedelse av ansvarlig lån og fondsobligasjoner. Selskapet har i 2016 gjennomført to kapitlemisjoner med eiere. Emisjonene har vært i tråd med selskapets strategiske vekstplaner og har vært gjennomført for å opprettholde en solid kapitaldekning.

Virksomhetsbeskrivelse

Brage Finans AS er et finansieringsselskap eid av 10 frittstående sparebanker («eierbanker»). Selskapet startet opp sin virksomhet i siste kvartal 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra sitt hovedkontor i Bergen. I tillegg har selskapet et salgskontor i Stavanger og et salgskontor i Kristiansand.

Selskapets virksomhetsområde er finansiering av løsøre, herunder leasing (leiefinansieringsavtaler) og salgspantlån. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgssapparat. Hovedmålgruppene er i første rekke eierbankers bedrifts- og privatkunder.

¹ Netto renteinntekter/Sum driftskostnader

Redegjørelse for årsregnskapet

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med balanse et rettviseende bilde av selskapets drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

Resultatregnskap

Selskapets resultat etter skatt for regnskapsåret var positivt med MNOK 32,77 mot MNOK 18,30 foregående år. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning (RoE) på 6,14% sammenlignet med 4,06% for 2015. Justert for utbetalt provisjon til eierbanker reflekterte resultatet en avkastning på 8,70%.

Netto renteinntekter utgjorde i 2016 samlet MNOK 119,90 mot MNOK 97,17 i 2015, en økning på 23%. Økning i netto renteinntekter var i all hovedsak knyttet til vekst i porteføljen.

Provisjonskostnader til distributører økte i året med MNOK 1,8 fra MNOK 16,4 i 2015 til MNOK 18,2 i 2016.

Driftskostnader utgjorde i 2016 MNOK 38,95, hvorav personalkostnader var ca 68%.

Selskapet hadde ved utgangen av året konstaterte tap på totalt MNOK 10,5. Reversering av tidligere avsetninger samt nye avsetninger på eksisterende og nye engasjementer gav en samlet resultateffekt på MNOK 7,30 for 2016. For ytterligere detaljer se note 10.

Eiendeler

Selskapets bankbeholdning var per 31.12.16 MNOK 82,11. Brage Finans AS hadde ved utgangen av året en brutto portefølje på MNOK 4.371 som utgjorde en økning med MNOK 1.019 sammenlignet med 31.12.15. Balanseførte nedskrivninger (gruppe- og individuelt) utgjorde pr 31.12.16 MNOK 15,70 hvilket tilsvarte 0,36% av gjennomsnittlig portefølje. Hensyntatt nedskrivninger knyttet til overtatte eiendeler i balansen var nedskrivningsgraden 0,41% ved utgangen av året.

Gjeld

Selskapet finansieres gjennom lån fra eierbanker samt obligasjonsgjeld i markedet. Ved utgangen av 2016 hadde selskapet MNOK 800 i lån fra eierbanker. I tillegg har selskapet en ubenyttet ukommitert trekkfasilitet på totalt MNOK 600 hos eierbankene. Selskapets obligasjonsgjeld var totalt MNOK 2.915 per 31.12.16.

Egenkapital og kapitaldekning

Overskuddet for 2016, MNOK 32,77 er i sin helhet tillagt egenkapitalen per 31.12.16.

Selskapets har i 2016 gjennomført to emisjoner med selskapets eierbanker på totalt MNOK 100 for å opprettholde en solid kapitaldekning. Ved årsskiftet hadde selskapet en kapitaldekning (ansvarlig kapital) på 17,2%, herunder ren kjernekapitaldekning på 14,9%.

Selskapet har gjennom ICAAP fastsatt minimum kapitalmål for 2017:

	Kapitaldekning 31.12.16	Kapitalkrav 2017	Kapitalmål 2017
Ansvarlig kapital	17,2%	15,0%	15,5%
Kjernekapital	14,9%	13,0%	13,5%
Ren kjernekapital	14,9%	11,5%	11,5%

Finansdepartementet har besluttet at nivået på det motsykliske kapitalbufferkravet skal økes til 2 prosent fra 31. desember 2017.

Kontantstrøm og likviditet

Selskapet skiller i kontantstrømoppstilling mellom netto kontantstrøm fra drift, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter. Opptak av gjeld fra kredittinstitusjoner og utstedelse av obligasjonsgjeld for å finansiere utlån, defineres som en driftsaktivitet.

Avviket mellom driftsresultat og kontantstrøm fra driftsaktiviteter i 2016 er negativt med MNOK 46. Dette skyldes i hovedsak at økt netto låneopptak på MNOK 915 bare delvis dekker netto økning i utlånporteføljen på MNOK 1.024.

Risikoforhold

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. Kredittrisiko er Brage sin største risiko.

Kredittrisikoen i Brage styres gjennom selskapets kredittstrategi, kredittrutiner og bevilgningsreglementet.

Kredittstrategien fastsettes minimum årlig av styret og inneholder kredittretningslinjer, samt styringsrammer for risikoprofil og risiko-konsentrasjoner i selskapet. Det er satt styringsrammer for porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for store kunder. Porteføljekvalitet, risikomigrasjon og styringsrammer for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret. Alle styringsrammer er innenfor vedtatte rammer ved utgangen av 2016.

Styret er ansvarlig for selskapets kredittgivning, og har delegert fullmaktsrammer til administrerende direktør som har videre delegert disse til direktør for kredittområdet. Fullmaktene er personlige, og er knyttet opp mot kompetanse, engasjementsstørrelse og risiko. Styret har nedsatt et kredittutvalg som på vegne av styret behandler og fatter vedtak i kredittsaker utover administrerende direktørs bevilgnings-rammer.

Selskapet benytter modeller fra eksterne leverandør til risikoklassifisering i kredittprosesser og porteføljestyling i person- og bedriftsmarkedet.

Kredittbehandlingsrutiner, kredittstrategi og risikoklassifiseringsmodellene setter krav til hvilke kredittprosesser som skal benyttes i forbindelse med innvilgning og oppfølging av person- og bedriftsmarkedsengasjementer.

Utlånsvirksomheten får tett oppfølging og overvåking. Alle kunder scores ved kredittbehandling og næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal. Resultater fra rescoren benyttes sammen med andre overvåkingsløsninger blant annet til identifisering av risikomigrasjon og risikoutsatte engasjement på et tidlig stadium. Kreditter over en viss størrelse er gjenstand for minimum årlig engasjementsgjennomgåelse.

Operasjonell risiko

Selskapet har implementert prosedyrer for identifisering, vurdering og rapportering av tap grunnet operasjonelle hendelser. Det blir jevnlig utført kontroller av utvalgte områder i selskapet. Det ikke observert vesentlige tap grunnet svikt i interne rutiner, systemsvikt, internt eller eksternt mislighold eller andre operasjonelle hendelser. Det blir løpende vurdert om eksisterende kontrolltiltak er tilfredsstillende for å avdekke og hindre tap som følge av operasjonell risiko.

Likviditetsrisiko

Selskapets utlån til kunder finansieres i dag ved lån og trekkrettigheter hos eierbanker samt obligasjonslån i det eksterne gjeldsinvestormarkedet.

Selskapets portefølje har en forventet gjennomsnittlig løpetid på 3-4 år, hvilket medfører at det til enhver tid er god likviditetstilgang i form av innbetalinger fra kunder.

Styret i Brage Finans vedtar årlig en likviditetsstrategi med overordnede retningslinjene for styring av likviditetsrisiko. Retningslinjene, herunder mål og rammer, skal sikre at selskapet til enhver tid har tilstrekkelig stabil og langsiktig finansiering ut fra selskapets eierstruktur og utlansprofil.

Selskapets Liquidity Coverage Ratio (LCR) er 95% per 31.12.16. Minstekrav til LCR dekning for kredittforetak er 80% fra og med 31.12.16 og minst 100% fra og med 31. desember 2017.

Renterisiko

Utlån og leiefinansieringsavtaler er basert på flytende rente, og selskapets renterisiko vil derfor være knyttet til lovfestede varslingsfrister i forhold til kundene. Risiko for vesentlig resultateffekt som følge av dette blir vurdert og hensyntatt i selskapets ICAAP/ILAAP vurdering.

Soliditet/kapitaldekning

Selskapet rapporterer kapitaldekning etter Standardmetoden, og vil årlig ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov ut i fra en risikovurdering. Kapitaldekning og soliditet er tilfredsstillende i forhold til forventninger om vekst.

Regulatoriske forhold

Lov om finansforetak og finanskonsern

Ny lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) trådte i kraft 01.01.16. Administrasjonen har arbeidet med tilpasninger til denne, og styret legger til grunn at nødvendige endringer er og blir gjennomført innen de angitte frister.

Krav til likviditetsreserve

Finansdepartementet fastsatte i november 2015 kvantitative krav til likviditetsreserve(LCR) for banker mv. Reglene er inntatt i CRR/CRD IV-forskriften. Forskriften trådte i kraft 31.12.15, for kredittforetak fikk den virkning fra 30.06.16. Brage Finans etterlever regelverket.

Krav til kapitaldekning

Styret vurderer at selskapet har en tilfredsstillende kapitalsituasjon, og er godt tilpasset gjeldende kapitalkrav.

Arbeidsmiljø og likestilling

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er 40 ansatte i selskapet ved utgangen av året.

Totalt sykefravær i året har vært 267 dager. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Selskapet har som mål å være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn.

Av 40 ansatte pr 31.12.16 er 17 kvinner. I selskapets ledergruppe er det en jevn fordeling mellom kjønnene. Styret består av 6 menn og 2 kvinner.

Samfunnsansvar

Selskapet legger vekt på å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter. Utover dette har selskapet ingen egen policy for samfunnsansvar.

Ytre miljø

Brages virksomhet forurenser ikke det ytre miljø utover det som ansees å være normalt for en virksomhet av denne typen. Selskapets låne- og leasingvirksomhet kan gi indirekte påvirkningsmulighet i miljøforhold.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for avlagt regnskap.

Framtidsutsikter

Oljenedturen og svak internasjonal etterspørselsvekst preger fortsatt norsk økonomi. Konjunkturedgangen, som i stor grad var en følge av fall i etterspørselen fra og sysselsettingen i petroleumsnæringen, har nå vart i over to år. Fallet i petroleumsinvesteringene ser imidlertid ut til å ha avtatt i styrke.

Positive signaler til tross, situasjonen i 2017 vil trolig fortsatt være vanskelig for enkelte næringer. Norge er inne i en krevende og langvarig omstilling, fra oljevirksomhet og over mot andre næringer. Drahjelpen fra våre viktigste eksportmarkeder er svak. Oljepengebruken kan ikke fortsette som nå.

Renten vil trolig ikke bli redusert ytterligere og kronesvekkelsen som styrket konkurransekraften ser nå ut til å snu.

Ekspansiv pengepolitikk over statsbudsjett har medført økte offentlige investeringer og ansettelser, særlig innenfor bygg og anlegg. På Vestlandet er det stor aktivitet innenfor vei- og samferdselsprosjekter og det rapporteres om økt optimisme, etterspørsel og lønnsomhet, hvilket er positivt for Brage Finans sine kunder.

Brage Finans har blant annet engasjementer innenfor fiskerinæringen på Vestlandet, som både opplever økt konkurransekraft som følge av en svekket krone og god inntjening som følge av historisk høye priser. Denne næringen ser positiv ut både på kort og lang sikt.

Brage Finans sin unike eierstruktur, med 10 solide sparebanker og deres lokale forankring bidrar til at selskapet står godt rustet til å møte nye utfordringer i 2017.

Styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderingen av fremtidige forhold.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår at årets resultat etter skatt, MNOK 32,77 overføres til annen egenkapital.

Styret i Brage Finans AS
Bergen, 30. januar 2017

Jan Erik Kjerpeseth
(styrets leder)

Kim F. Lingjærde
(styrets nestleder)

Stein A. Hannevik
(styremedlem)

Lisbeth Flågång
(styremedlem)

Alf Inge Flokketvedt
(styremedlem)

Tor Arne Ness
(styremedlem)

Beate B. Rabben
(styremedlem)

Frank Øye
(ansattrepresentant)

Jack Iversen
(administrerende direktør)

Resultatregnskap

BRAGE FINANS AS	Note	2016 (NOK 1000)	2015 (NOK 1000)
Driftsinntekter			
Renteinntekter og lignende.....	2,26	197.682	156.943
Rentekostnader og lignende.....	2,18,19,26	-77.787	-59.769
Netto renteinntekter.....		119.895	97.174
 Gebyrer og provisjonsinntekter.....	3	4.896	3.409
Gebyrer og provisjonskostnader.....	26	-18.233	-16.451
Netto verdiendring verdipapirer.....	16	286	-
Andre driftsinntekter.....		825	317
Netto driftsinntekter.....		107.670	84.449
 Driftskostnader			
Lønn og generelle administrasjonskostnader.....	5,6	-38.954	-33.228
Avskrivninger.....	7,8	-5.585	-4.451
Andre driftkostnader.....	4	-12.977	-10.219
Sum driftskostnader.....		-57.516	-47.899
 Driftsresultat før tap.....		50.154	36.550
 Tap og nedskrivninger på utlån.....	10,1	-7.290	-12.204
 Ordinært resultat før skattekostnad.....		42.864	24.346
 Skattekostnad.....	13	-10.095	-6.051
Resultat for regnskapsåret.....		32.769	18.295
 Disponering av årsresultatet:			
Overført til annen egenkapital.....	24	32.769	18.295
Sum disponert.....		32.769	18.295
 Resultat etter skatt som % av forvaltningskapital...		0,73 %	0,53 %

Årlig resultatutvikling

	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11	31.12.10
	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)
DRIFTSINNTEKTER							
Renteinntekter og lignende.....	197.682	156.943	129.376	87.996	45.348	15.395	469
Rentekostnader og lignende.....	-77.787	-59.769	-56.260	-33.994	-18.439	-5.278	-3
Netto renteinntekter.....	119.895	97.174	73.116	54.003	26.909	10.117	466
Gebyrer og provisjonsinntekter.....	4.896	3.409	3.069	1.867	456	111	18
Gebyrer og provisjonskostnader.....	-18.233	-16.451	-10.114	-6.020	-2.111	-722	-7
Netto verdiendring verdipapirer.....	286	-	-	-	-	-	-
Andre driftsinntekter.....	825	317	-	-	-	-	-
Netto driftsinntekter.....	107.670	84.449	66.070	49.850	25.254	9.506	477
DRIFTSKOSTNADER							
Lønn og generelle adm.kostnader...	-38.954	-33.228	-29.335	-26.495	-20.474	-14.697	-6.333
Avskrivninger.....	-5.585	-4.451	-2.803	-1.912	-1.600	-1.179	-249
Andre driftskostnader.....	-12.977	-10.219	-8.501	-6.795	-5.395	-5.656	-3.171
Sum driftskostnader.....	-57.516	-47.899	-40.639	-35.202	-27.468	-21.532	-9.753
Driftsresultat før tap.....	50.154	36.550	25.432	14.648	-2.215	-12.026	-9.275
Tap og nedskrivninger på utlån.....	-7.290	-12.204	-4.117	-5.408	-3.073	-956	-
Ordinært resultat før skattekostnad.....	42.864	24.346	21.315	9.240	-5.288	-12.982	-9.275
Skattekostnad.....	-10.095	-6.051	-5.817	-2.825	1.468	3.606	2.594
Resultat for regnskapsperioden.....	32.769	18.295	15.497	6.415	-3.819	-9.376	-6.682

Balanse

BRAGE FINANS AS	Note	2016 (NOK 1000)	2015 (NOK 1000)
EIENDELER			
Kontanter og innskudd i kredittinstitusjoner.....	12,23,26	82.110	19.075
Utlån til kunder			
Leiefinansieringsavtaler.....	10,11,12,17	3.297.442	2.744.917
Nedbetalingslån.....	9,10,11,12	1.073.605	606.604
Nedskrivning av individuelle utlån.....	10,12	-8.160	-16.408
Nedskrivning av grupper av utlån.....	10,12	-7.573	-4.011
Netto utlån til kunder.....		4.355.315	3.331.102
Overtatte eiendeler.....	15	4.671	2.711
Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer.....	16	30.286	0
Andre immaterielle eiendeler.....	7,11,12	19.321	14.283
Maskiner, inventar og transportmidler.....	8,12	3.114	2.779
Andre eiendeler.....	12,14	11.198	73.999
Opptjent, ikke mottatte inntekter.....	12	2.055	1.469
Forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader.....	12	3.545	1.440
		74.191	96.681
SUM EIENDELER.....		4.511.616	3.446.859
GJELD OG EGENKAPITAL			
Gjeld			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner.....	12,18,26	800.000	800.000
Obligasjonsgjeld.....	12,19	2.915.000	2.050.000
Annen gjeld.....	12,20	4.855	3.425
Utsatt skatt.....	13	17.119	7.024
Mottatt ikke opptjente inntekter.....	12	8.649	7.302
Avsetning påløpte kostnader og forpliktelser.....	12,21	27.958	23.842
Ansvarlig lånekapital.....	11,19	95.000	45.000
Sum gjeld.....		3.868.581	2.936.593
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital 71.383.677 à kr 2,81.....	24,25	200.588	90.500
Overkurs.....	24	369.470	329.558
Ikke-registert aksjekapitalforhøyelse.....		-	50.000
Sum innskutt egenkapital.....		570.058	470.058
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital.....	24	72.977	40.208
Sum opptjent egenkapital.....		72.977	40.208
Sum egenkapital.....		643.035	510.266
SUM EGENKAPITAL OG GJELD.....		4.511.616	3.446.859

Bergen, 30. januar 2017 i styret for Brage Finans AS

 Erik Kjerpeseth
Styrets leder

 Kim F. Røed
Styrets nestleder

 Stein Hannevik
Styremedlem

 Lisbeth Flåeng
Styremedlem

 Tor Arne Ness
Styremedlem

 An Inge Flokketvedt
Styremedlem

 Beate B. Rabben
Styremedlem

 Frank Øye
Ansattrepresentant

 Jack Iversen
Administrerende direktør

Kontantstrømoppstilling

BRAGE FINANS AS	2016	2015
	(NOK 1000)	(NOK 1000)
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter		
Resultat før skattekostnad.....	42.864	24.346
Urealiserte verdiendringer.....	-286	0
Avskrivninger.....	5.585	4.451
Endring i leiefinansieringsavtaler.....	-557.211	-593.973
Endring i nedbetalingslån.....	-467.002	-226.799
Endring i gjeld kredittinstitusjoner.....	0	-200.000
Endring i obligasjonsgjeld.....	865.000	925.000
Endring i ansvarlig lånekapital.....	50.000	45.000
Endring i leverandørgjeld.....	1.430	2.470
Endring i andre eiendeler.....	10.841	-20.248
Endring i andre tidsavgrensningsposter.....	2.771	5.367
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-46.007	-34.385
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av rentebærende vedipapirer....	-30.000	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler.....	-915	-2.826
Utbetalinger ved investering i immaterielle eiendeler.....	-10.043	-8.385
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter.....	-40.958	-11.211
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger av egenkapital.....	150.000	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.....	150.000	0
 Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter.....	 63.035	 -45.596
Likviditetsbeholdning pr 01.01.....	19.075	64.671
Likviditetsbeholdning pr. 31.12.....	82.110	19.075

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1. GENERELT

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for finansieringsforetak (Forskrift 1998-12-16 nr 1240).

Brage Finans AS er et finansieringsselskap eid av 10 sparebanker. Selskapet ble stiftet den 2.juni 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra sitt hovedkontor i Bergen sentrum. I tillegg har selskapet et salgskontor i Stavanger og Kristiansand. Selskapets virksomhetsområde er finansiering av løsøre, herunder leasing (leiefinansieringsavtaler) og salgspantlån. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgssapparat.

2. RESULTATPOSTER

Renteinntekter

Renteinntekter og -kostnader fordeles systematisk over avtalt løpetid, jfr. Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner (Utlånsforskriften).

Estimat på fremtidige salgsgvinster ved leasing fordeles over leieperioden og en forholdsmessig andel av gevinsten inntektsføres som en del av leieinntekten som en tilnærming til effektiv rentes metode, jfr IAS 17.

Etableringsgebyr ol. som belastes kunden ved avtaleinngåelse balanseføres og periodiseres over engasjementets løpetid, såfremt disse overstiger direkte interne og eksterne utgifter knyttet til innvilgelse og utbetaling.

Termingebyr resultatføres som en del av renteinntekt, som en tilnærming til effektiv rentes metode.

Rentekostnader

Selskapet periodiserer rentekostnader på obligasjonsgjeld og lån fra kredittinstitusjoner over lånets løpetid. Transaksjonskostnader knyttet til utstedelse av gjeld samt over-/underkurs ved utstedelse, periodiseres sammen med ordinære rentekostnader.

Netto gebyr og provisjonskostnader

Brage betaler provisjonskostnader til distributører knyttet til formidling av lån og leasingavtaler.

Selskapet kostnadsfører provisjoner etter hvert som disse påløper som kostnad. Provisjonskostnader knyttet til formidling av slik tjeneste består i hovedsak av provisjon knyttet til etablering av avtalen samt løpende provisjon i avtalens løpetid.

Etableringsprovisjon er ment å dekke distributørens arbeid med opprettelse av kontrakten. Selskapet kostnadsfører etableringsprovisjon ved oppstart av avtalen.

Avtalt løpende provisjon avregnes og kostnadsføres systematisk over avtalens løpetid.

Pensjoner

Selskapet har en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Pensjonsordningen er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene bokføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger. Videre har selskapet en usikret førtidspensjonsavtale for administrerende direktør som dekkes over drift.

Nedskrivninger på utlån

Periodens resultatførte nedskrivninger for utlån består av endringer i tapsavsetning for misligholdte engasjementer, samt endringer i avsetning for tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer. I tillegg inkluderer resultatposten konstaterte tap for perioden.

Selskapets vurderinger av tapsutsatte engasjementer fremkommer under punkt 3.

3. BALANSEPOSTER

Leiefinansiering (leasing)

Selskapets leasingavtaler er vurdert og definert som finansielle leieavtaler. Leasingavtalene behandles regnskapsmessig som utlån og føres i balansen til kostpris, redusert med eventuelle forskudd/startleie. Leieinntektene beregnes etter annuitetsprinsippet. Rentedelen i leasingleien resultatføres som renteinntekter, mens avdragsdelen reduserer balanseverdien av leiefinansieringsavtalen. Kontrakter med garantert restverdi nedbetales til restverdi over avtalens løpetid.

For leieavtaler uten restverdi beregnes et estimat på fremtidig salgsgevinst. Gevinsten fordeles lineært over avtalens løpetid og forholdsmessig andel balanseføres sammen med bokført verdi av leiefinansieringsavtaler slik at utlån reflekterer en tilnærming til amortisert kost.

Skattemessig avskrives leasinggjenstandene etter saldometoden, dvs etter gjeldende avskrivningssatser for varige driftsmidler, avhengig av gjeldende saldogrupper for de underliggende gjenstandene.

Nedbetalingslån

Utlån regnskapføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted. Avdrag bokføres som reduksjon på lånesaldo.

Nedskrivning individuelle utlån

Vesentlige engasjement blir vurdert for nedskrivning individuelt. Dersom det foreligger objektive bevis for en tapshendelse og denne tapshendelsen reduserer utlånets estimerte fremtidige kontantstrømmer, blir engasjementet nedskrevet til virkelig verdi. Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementets regnskapsførte verdi i balansen og balanseføres under "Nedskrivning av individuelle utlån". Periodens endring i vurdert verdi bokføres i resultatet under "Nedskrivninger på utlån".

Dersom den underliggende tapshendelsen bortfaller vil tidligere nedskrivninger reverseres.

Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandling eller andre konkrete forhold som har inntruffet.

Dersom en kunde har flere kontrakter vurderes hele engasjementet for verdifall.

Engasjementer som ikke defineres som vesentlige vurderes individuelt dersom det foreligger en indikasjon på tapshendelse.

Selskapet skiller regnskapsmessig mellom «Misligholdte» og «Tapsutsatte» engasjementer. Misligholdt er definert som engasjementer som ikke betjenes som forutsatt og hvor det er gått 67 dager siden avtalt forfall.

Tapsutsatte engasjementer er engasjement som ikke klassifiseres som misligholdte, men der det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Nedskrivning grupper av utlån

Behov for nedskrivning på gruppenivå baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til en gruppe. Brage definerer at negativ endring i betalingsstatus for grupper av utlån er et objektive bevis på verdifall.

Nedbetalingslån og leiefinansieringsavtaler kategoriseres ut fra betalingsstatus og nedskrives samlet basert på forventet endring i gruppens virkelige verdi. Vurderingen baserer seg på selskapets erfaringsgrunnlag av tap. Ved vurdering av forventet tap analyserer selskapet forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige neddiskonterte kontantstrømmer i den enkelte gruppe.

I tillegg vurderer Brage om det foreligger indikasjoner på at det har inntruffet en tapshendelse for en bransje. Ved vurdering av forventet tap analyserer selskapet forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige neddiskonterte kontantstrømmer i den enkelte gruppe.

Gruppenedskrivningene reduserer samlet verdi av Nedbetalingslån og Leiefinansieringsavtaler i balansen og balanseføres under "Nedskrivning av grupper av utlån". Periodens endring i vurdert verdi bokføres i resultatet under "Nedskrivninger på utlån".

Dersom den underliggende tapshendelsen bortfaller vil tidligere nedskrivninger reverseres.

Engasjementer som vurderes individuelt inngår ikke i gruppenedskrivningsvurdering.

Driftsmidler til eget bruk

Driftsmidler til eget bruk balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid, 3-15 år. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøpet.

Immaterielle eiendeler

Utvikling av programvare klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom kriteriene for balanseføring er oppfylt. Utgifter til utvikling av programvare balanseføres dersom verdien ansees som vesentlig og forventes å ha en varig verdi. Aktivert programvare avskrives lineært over forventet levetid, 3-5 år. Utgifter til å opprettholde økonomisk verdi av IKT systemer klassifiseres som vedlikehold og kostnadsføres direkte.

Finansielle instrumenter

Investeringer i pengemarkedsfond klassifiseres som markedsbaserte finansielle omløpsmidler som inngår i en handelsportefølje. Investeringene balanseføres til virkelig verdi og verdiendringer resultatføres under «Netto verdiendringer verdipapirer» i resultatregnskapet.

Andre fordringer

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede

framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes individuelt for hver fordring.

Gjeld

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Inntekter og kostnader omregnes med transaksjonskurs. Langsiktig og kortsiktig gjeld vurderes til pålydende.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/-skattefordel. Utsatt skatt/-skattefordel beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende

midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Utsatt skatt/-skattefordel bokføres til nominelt beløp.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Kritiske vurderinger og estimater foretas spesielt i forbindelse med:

- vurdering av nedskrivning på utlån
- vurdering av fremtidig salgsgevinst på leieavtaler

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 2 Netto renteinntekter

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Renteinntekter:		
Renteinntekter av utlån og fordringer	195.635	151.736
Renter på bankinnskudd	2.047	5.207
Sum renteinntekter og lignende	197.682	156.943
	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Rentekostnader:		
Lån fra kredittinstitusjoner	-17.369	-19.708
Obligasjonsgjeld	-60.400	-40.043
Andre rentekostnader	-18	-18
Sum rentekostnader og lignende	-77.787	-59.769
Netto renteinntekter og lignende	119.895	97.174
Fordeling av renteinntekter	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Virksomhetsområder:		
Leasing	149.597	126.122
Salgspantlån	46.037	25.614
Renteinntekter eks. bankinnskudd	195.635	151.736
Geografisk fordeling:		
Norge	195.635	151.736
Renteinntekter eks. bankinnskudd	195.635	151.736

Note 3 Gebyr og provisjonsinntekter

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Andre gebyrinntekter leasing	3.450	3.215
Andre gebyrinntekter lån	1.446	193
Sum provisjon og gebyrinntekter	4.896	3.409

Note 4 Andre driftskostnader

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Husleie og andre driftskostnader knyttet til leide lokaler*	3.824	2.335
Diverse honorarer (regnskap, advokater og andre konsulenter)	599	815
IT- kostnader	3.203	2.513
Porto, telefon og kontorkostnader	2.483	2.279
Øvrige driftskostnader	2.868	2.277
Sum andre driftskostnader	12.977	10.219

* Leieavtale for kontorlokaler ble inngått 15.10.2015 og har en varighet på 15 år.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Lovpålagt revisjon eks mva (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	228	283
Andre attestasjonstjenester eks mva	48	50
Juridiske tjenester eks mva	-	-
Annen bistand eks mva	43	-
Sum godtgjørelse til revisor eks mva	319	333

Note 5 Lønnskostnader, godtgjørelser mm.

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Lønnskostnader	30.683	26.168
Pensjoner	2.643	2.139
Arbeidsgiveravgift	4.767	3.473
Sosiale kostnader	502	813
Sum lønnskostnader	38.596	32.594
Generelle administrasjonskostnader	358	635
Sum lønnskostnader og generelle administrasjonskostnader	38.954	33.228

Det har vært sysselsatt 39,2 årsverk i regnskapsåret mot 34,2 årsverk forrige år.

Ytelser til ledende ansatte 2016	Lønn inkl bonus	Pensjons-	
		kostnad	Annen godtgjørelse
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Administrerende direktør	2.357	272	25
Viseadministrerende direktør	2.184	117	12
Økonomi -og Finansdirektør	1.572	105	20
Direktør Kreditt og Spesialengasjement	1.450	113	21

Ytelser til ledende ansatte 2015	Lønn inkl bonus	Pensjons-	
		kostnad	Annen godtgjørelse
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Administrerende direktør	2.766	268	18
Viseadministrerende direktør	2.604	112	8
Økonomi -og Finansdirektør	1.508	105	21
Direktør Kreditt og Spesialengasjement	1.391	102	19

Ledergruppen har bonusavtaler i tillegg til avtale om fastlønn. For administrerende direktør er det inngått egen sluttvederlagsavtale på inntil 12 måneders etterlønn og en avtale om førtidspensjon fra 65-67 år.

Ytelser til styret	Styrehonorar	
	2016	
Nåværende styre:	NOK 1000	
Jan Erik Kjerpeseth, styrets leder	120,0	
Kim F. Lingjærde, styrets nestleder	90,0	
Stein Hannevik, styremedlem	90,0	
Lisbeth Flåeng, styremedlem	90,0	
Alf Inge Flokketvedt, styremedlem	90,0	
Beate B. Rabben, styremedlem	90,0	
Tor Arne Ness, styremedlem	90,0	
Frank Øye, ansattrepresentant*	52,5	
Sum ytelser til styret	712,5	

* Fra juni 2016

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til ledende personer i selskapet eller i styret.

Det er i 2016 kostnadsført tnok 50 i honorarer til Financa AS v/ Stein Hannevik i forbindelse med deltagelse i styreutvalg.

Note 6 Pensjoner

Selskapet har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Brage Finans ble tilsluttet AFP ordningen fra 01.01.2016. AFP innregnes som en innskuddsordning og premiebetalingene kostnadsføres fortløpende.

I tillegg til selskapets ordinære tjenestepensjonsordning, er det inngått avtale om tilleggspensjon for lønn over 12G for medlemmer av ledergruppen. Tilleggspensjon er utformet som en innskuddsbasert ordning hvor det ytes 15 prosent innskudd av pensjonsgrunnlaget (lønn over 12G). Videre er det tilknyttet en uføredekning uten fripoliserett.

Selskapet har en førtidspensjonsavtale med administrerende direktør, hvilket innebærer utbetaling av 66% av lønn fra fylte 65 til 67 år med fradrag for estimert pensjon fra AFP og Folketrygden. Denne ordningen er ikke sikret og dekkes over selskapets drift.

Note 7 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler	Programvare /system	Sum 2016	Sum 2015
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Anskaffelseskost 01.01.	24.536	24.536	15.386
Tilgang	10.043	10.043	9.922
Avgang	0	0	-771
Anskaffelseskost 31.12.	34.580	34.580	24.536
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	15.259	15.259	10.253
Balanseført verdi 31.12.	19.321	19.321	14.283
Årets avskrivninger	5.005	5.005	3.695
Forventet økonomisk levetid	3-5 år		
Avskrivningsplan	Lineær		

Selskapet har i 2016 vurdert at den økonomiske levetiden for selskapets IT system har økt som følge av vesentlige oppgraderinger i løpet av året. Fra 01.11.16 avskrives gjenstående balanseførte kostnader over ny forventet levetid på 5 år.

Note 8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler	Kontor- maskiner	Inventar	Datautstyr	Sum 2016	Sum 2015
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Anskaffelseskost 01.01.	160	2.917	880	3.085	2.553
Tilgang	0	17	26	43	2.826
Avgang	0	0	0	0	-2.293
Anskaffelseskost 31.12.	160	2.934	906	4.000	3.085
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	61	294	531	886	306
Balanseført verdi 31.12.	99	202	376	3.114	2.779
Årets avskrivninger	54	248	277	580	756
Forventet økonomisk levetid	5 år	5-15 år	3 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær		

Note 9 Risikoforhold

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. Kredittrisiko er Brage sin største risiko.

Kredittrisikoen i Brage styres gjennom selskapets kredittstrategiplan, kredittrutiner og bevilgningsreglementet.

Kredittstrategien fastsettes minimum årlig av styret, og inneholder kredittretningslinjer, samt styringsmål for risikoprofil og risikokonsentrasjoner i selskapet. Det er satt styringsmål for porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for store kunder. Porteføljekvalitet, risikomigrasjon og styringsmål for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret. Alle styringsmål er innenfor vedtatte rammer ved utgangen av 2016.

Styret er ansvarlig for selskapets kredittgivning og har delegert fullmaktsrammer til administrerende direktør som har videredelegert disse til leder for kredittområdet. Fullmaktene er personlige og er knyttet opp mot kompetanse, engasjementsstørrelse og risiko. Styret har nedsatt et kredittutvalg som på vegne av styret behandler og fatter vedtak i kredittsaker utover administrerende direktør sine bevilgningsrammer.

Selskapet benytter modeller fra ekstern leverandør til risikoklassifisering i kredittprosesser og porteføljestyling i person- og bedriftsmarkedet.

Kredittbehandlingsrutiner, kredittstrategi og risikoklassifiseringsmodellene setter krav til hvilke kredittprosesser som skal benyttes i forbindelse med innvilgning og oppfølging av person- og bedriftsmarkedsengasjementer.

Kredittrisiko er det største risikoelementet i virksomheten. Utlånsvirksomheten får derfor tett oppfølging og overvåking. Alle kunder scores ved kredittbehandling, og næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal. Resultater fra rescoringen benyttes sammen med andre overvåkningsløsninger blant annet til identifisering av risikomigrasjon og risikoutsatte engasjement på et tidlig stadium. Kreditter over en viss størrelse er gjenstand for minimum årlig engasjementsgjennomgang.

Risikoklassifisering

Brage benytter eksternt utviklede modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) på kunde- og porteføljenivå. Kundene deles inn i 11 risikoklasser ut fra sannsynlighet for mislighold. Klasse 1 – 4 defineres som lav risiko, klasse 5 – 6 er moderat risiko og klasse 7 – 10 er høy risiko. Klasse 11 er misligholdte lån og engasjementer med individuelle nedskrivninger.

Risikoklasse	PD	Risikogruppe
1	0,01 - 0,10	Lav
2	0,10 - 0,25	Lav
3	0,25 - 0,50	Lav
4	0,50 - 0,75	Lav
5	0,75 - 1,25	Moderat
6	1,25 - 2,00	Moderat
7	2,00 - 3,00	Høy
8	3,00 - 5,00	Høy
9	5,00 - 8,00	Høy
10	8,00 - >	Høy

Tabell: Risikoklasse, PD og risikogruppe.

Næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal, mens personkunder scores ved nye forespørsler.

Brage Finans har fokus både på motpartsrisiko og sikkerheter. Selskapets kredittportefølje består av leasing og lån til næringslivsmarkedet samt billån til personkunder. God kompetanse på verdivurdering av de objekter som finansieres og kunnskap om utvikling i objektenes annenhåndsverdier er vesentlig. For beregning av tapsgrad (LGD) benyttes egenutviklet erfaringsbasert modell som klassifiserer sikkerhetene i et 10-klasesystem. Beregnet depotverdi nedskrives månedlig i takt med at engasjementet nedbetales.

Porteføljeutvikling

Porteføljen til Brage Finans, som består av både leasing og lån, utgjorde ved utgangen av 2016 MNOK 4.258. Dette er en økning fra MNOK 3.261 ved utgangen av 2015. Leasingkontrakter utgjorde MNOK 3.167 (opp fra 2.647) (74,4%, ned fra 81,2%). Lånekontrakter utgjorde MNOK 1.092 (25,6%) (opp fra MNOK 615 og 18,8%).

Risikoklasse	Brutto utlån kunder		Brutto utlån, %	
	2016	2015	2016	2015
1	614	32	0,0 %	0,0 %
2	1.135.663	1.137.435	26,7 %	34,9 %
3	1.024.000	785.672	24,0 %	24,1 %
4	446.694	418.812	10,5 %	12,8 %
5	602.227	271.247	14,1 %	8,3 %
6	372.559	202.697	8,7 %	6,2 %
7	292.471	209.626	6,9 %	6,4 %
8	262.276	169.959	6,2 %	5,2 %
9	87.041	43.467	2,0 %	1,3 %
10	35.268	22.386	0,8 %	0,7 %
Sum	4.258.812	3.261.333	100 %	100 %
11	88.397	79.220		
Ikke fordelt	23.839	10.967		
Sum	4.371.048	3.351.521		

Kundene deles inn i 11 risikoklasser ut fra sannsynlighet for mislighold.

Klasse 1 – 4 defineres som lav risiko, klasse 5 – 6 er moderat risiko og klasse 7 – 10 er høy risiko.

Klasse 11 er misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Estimat på fremtidige salgsgevinster ved leasing er ikke fordelt på risikoklasse.

Tabell: Portefølje fordelt på risikoklasser.

Selskapets lån- og leasingportefølje mot *bedriftsmarkedet* domineres av engasjementer med lav risiko. 69,7% (ned fra 76,5%) av bedriftsmarkedsporteføljen er i risikogruppe lav. 19,5% (opp fra 12,4%) av bedriftsmarkedsporteføljen ligger i risikogruppe moderat. Forventet tap for bedriftsmarkedsporteføljen som ligger i lav og moderat risikogruppe er 0,18% (opp fra 0,15%). Forventet tap for hele bedriftsmarkedsporteføljen er 0,34% (opp fra 0,31%).

Engasjement som har en størrelse på mindre enn MNOK 5,0 utgjør 53,3% (opp fra 50,5%) av porteføljen. Disse utgjør 97,7% (opp fra 96,1%) av antall kunder.

Maksimal grense for et enkeltengasjement, fastsatt av Finansdepartementet, er 25% av selskapets ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2016 hadde selskapet fire kundegrupperinger hvor innvilget engasjement samlet sett var ut over 10% av ansvarlig kapital.

Personmarkedsporteføljen utgjør 13,7% (opp fra 7,4%) av total portefølje. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er god. 74,1% (ned fra 76,1%) av denne porteføljen er mot lav og moderat risikogruppe.

Porteføljen innenfor bransjene Transport og lagring, Bygge- og anleggsvirksomhet og PM utgjør 45,6% (ned fra 47,3%) av utbetalt portefølje. Engasjementene innenfor BM-porteføljen har stor spredning i engasjementsstørrelse og type objekt som er finansiert.

Næringsfordelt portefølje	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
TRANSPORT ELLERS OG LAGRING	681.404	573.601
BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET ELLERS	678.139	537.825
PRIVAT	584.273	240.154
INDUSTRI	523.878	364.448
FORRETNINGSMESSIG TJENESTEYTING	465.916	451.554
AKVAKULTUR (FISKEOPPDRETT OG KLEKKERIER)	315.404	189.694
VAREHANDEL, REPARASJON AV MOTORVOGNER	259.317	212.820
TJENESTEYTNDE NÆRINGER ELLERS	157.383	137.534
FAGLIG OG FINANSIELL TJENESTEYTING	137.598	75.762
JORDBRUK OG TILKNYTTEDE TJENESTER	123.954	100.408
OMSETNING OG DRIFT AV FAST EIENDOM	68.864	64.602
TJENESTER TILKNYTTET UTVINNING AV RÅOLJE OG NATU	46.658	99.023
VANNFORSYNING, AVLØPS- OG RENOVASJONSVIRKSOM	41.298	49.580
BYGGING AV SKIP OG BÅTER	32.999	41.342
BERGVERKSDRIFT OG UTVINNING	29.078	24.638
OVERNATTINGS- OG SERVERINGSVIRKSOMHET	25.756	18.554
FISKE OG FANGST	22.749	8.389
INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON	19.990	23.910
UTENRIKS SJØFART OG RØRTRANSPORT	15.134	18.520
SKOGBRUK OG TILKNYTTEDE TJENESTER	14.666	15.208
UTVIKLING AV BYGGEPROSJEKTER	10.370	9.876
EL-, GASS-, DAMP- OG VARMTVANNFORSYNING	2.937	2.582
UTVINNING AV RÅOLJE OG NATURGASS	1.048	1.311
Sum	4.258.812	3.261.333

Tabell: Næringsfordelt portefølje.

Brage skal i hovedsak fokusere på de geografiske nærmarkedene som dekkes av eierbankene. Brage har derfor en sterk eksponering mot Vestlandet. Størst eksponering er det i Hordaland, etterfulgt av henholdsvis Rogaland og Nordland.

Operasjonell risiko

Brages håndtering av operasjonell risiko følger forskrift om risikostyring og internkontroll. Brage gjennomfører årlig en prosess for identifisering, vurdering og rapportering av risikoområder i selskapet:

Ansvar for operativ styring og kontroll ligger hos den enkelte avdelingsleder/fagleder. Ansvar er nedfelt i den enkeltes stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Overordnet styring og kontroll ivaretas av ledergruppen i selskapet. Eksternrevisor avgir årlig en uavhengig rapport til styret med vurdering av selskapets internkontrollprosess. Selskapets internkontrollprosess inneholder en vurdering av selskapets kontrolltiltak knyttet til de enkelte risikofaktorer identifisert.

Selskapet har implementert prosedyrer for identifisering, vurdering og rapportering av tap knyttet til operasjonelle hendelser. Det blir jevnlig utført kontroller av utvalgte prosesser i selskapet. Så langt er det ikke observert vesentlige tap grunnet svikt i interne rutiner, systemsvikt, internt eller eksternt mislighold eller andre operasjonelle hendelser. Administrasjonen vurderer løpende om eksisterende kontrolltiltak er tilfredsstillende for å avdekke og hindre tap som følge av operasjonell risiko.

Styret og ledelsen er av den oppfatning at det er iverksatt gode tiltak som sikrer en tilfredsstillende styring og kontroll for håndtering av operasjonell risiko i selskapets nåværende form.

Likviditetsrisiko

Porteføljen har en forventet gjennomsnittlig løpetid på 3-4 år hvilket medfører at selskapet til enhver tid har god likviditetstilgang i form av innbetalinger fra kunder. Selskapets utlån til kunder finansieres i dag ved lån og trekkrettigheter hos eierbanker samt obligasjonslån i det eksterne gjeldsinvestormarkedet. Selskapet har som del av ICAAP gjort vurdering knyttet til likviditet- og finansieringsrisiko (ILAAP).

Likviditetsrisiko knytter seg i hovedsak til to elementer; *refinansieringsrisiko* og *prisrisiko*.

Med *refinansieringsrisiko* menes risikoen for ikke å være i stand til å refinansiere gjeld etter hvert som den forfaller, eller ikke ha evne til å finansiere en økning i eiendeler.

Med *prisrisiko* menes risikoen for ikke å være i stand til å refinansiere forpliktelser uten at det oppstår ekstraomkostninger i form av ekstra dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må realiseres.

Refinansieringsrisiko er ivarettatt gjennom at styret i Brage Finans har vedtatt en likviditetsstrategi med overordnede retningslinjene for styring av likviditetsrisiko, herunder styringsmål og styringsrammer. Styringsrammer og styringsmål blir av selskapets styre minimum revurdert årlig. Retningslinjene,

herunder mål og rammer, skal sikre at selskapet til enhver tid har tilstrekkelig stabil og langsiktig finansiering. De gir også spesifikke minimumsmål-/rammer for diversifisering av finansieringskilder samt diversifisering av forfallstruktur på innlån.

Prisrisiko er ivaretatt gjennom årlig prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). Prisrisiko er et viktig parameter når selskapet i ICAAP vurderer kapitalbehov i et framoverskuende perspektiv i en stressituasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag.

Markedsrisiko

Selskapet har ikke aksjeportefølje eller valutaportefølje. Per 31.12.2016 har Brage mnok 82 i bankinnskudd, samt mnok 30 i LCR- vektete verdipapirfond. Bankinnskuddet vil bli omsatt i leasing- og låneporteføljen. Investeringer i LCR holdes for å til enhver tid overholde gjeldende regelverk for minstekrav til beholdning av likvide eiendeler, jfr Liquidity Coverage Ratio – LCR. Selskapets LCR investeringer innenfor Nivå 1A eiendeler har etter standardmetoden en kapitalvekting på 0%. Øvrige LCR investeringer i nivå 1B/2A har en kapitalvekting på 10%.

Markedsrisiko for Brage er i hovedsak knyttet til renterisiko. Brage er eksponert for renterisiko gjennom svingninger mellom innlånsrente og utlånsrente. Brage Finans har per 31.12 ingen utlån med fastrente, dvs alle utlån er til flytende rente. Renterisiko knytter seg derfor til tidsperioden fra økning i finansieringskostnaden til denne kan prises inn i engasjementene. Vilåårene i kundeavtalene tillater dog prisjusteringer i alle avtaler innen 1-2 måneder.

Valutarisiko

Selskapet er ikke eksponert for valutarisiko pr 31.12.16.

Soliditet/kapitaldekning

I henhold til gjeldende lovverk for finansieringsselskaper er Brage Finans AS pliktig til å minimum årlig gjennomføre en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). Følgende elementer er blitt belyst i årets ICAAP prosess:

- Kapitalmål og kapitalbehov for Brage Finans
- Risikofaktorer som påvirker Brage Finans
- Analyse av kapitalmål og kapitalbehov ved finansiell framskrivning i et forventet scenario 2017-2021
- Analyse av kapitalmål og kapitalbehov ved et alvorlig nedgangsscenario 2017-2021

Brage legger i årets ICAAP til grunn et totalt kapitalmål på 15,5%, herunder mål for kjernekapital på 13,5% og ren kjernekapital på 12,0%. Kapitalmålet er uendret fra forrige år.

Brages kapitaldekning per 31.12.16 er 17,2%, herunder ren kjernekapitaldekning på 14,9%.

Selskapet har i 2016 gjennomført to kapitalemisjoner med eiere på totalt mnok 100. Emisjonene har vært i tråd med selskapets strategiske vekstplaner og har vært gjennomført for å opprettholde en solid kapitaldekning.

Note 10 Misligholdte og tapsutsatte engasjement

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Misligholdte engasjementer:		
Brutto misligholdte engasjementer	16.089	21.850
Nedskrivninger misligholdte engasjementer	-1.565	-8.897
Netto misligholdte engasjementer, individuelt nedskrevet	14.524	12.953
Tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer:		
Tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer	43.149	49.833
Nedskrivninger tapsutsatte engasjementer	-6.595	-7.511
Netto tapsutsatte engasjement, individuelt nedskrevet	36.554	42.322

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdene ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdte senest 67 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjementer er samlet utlån mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Resultatført tap og nedskrivning for kredittrisiko	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Individuelle nedskrivninger:		
Individuelle nedskrivninger 01.01	16.408	8.301
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	663	2.985
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	2.888	11.535
Tilbakeføring av tidligere nedskrivninger	-2.466	-2.830
Tilbakeføring ved overtatt eiendeler	-623	-
Tilbakeføring ved konstaterte tap	-8.710	-3.583
Individuell nedskrivninger	8.160	16.408
Gruppenedskrivninger:		
Gruppenedskrivninger 01.01	4.011	3.901
Periodens nedskrivninger	7.573	4.011
Tilbakeføring av tidligere nedskrivninger	-4.011	-3.901
Gruppenedskrivninger	7.573	4.011
	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Periodens resultatført tap:		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-8.247	8.106
Periodens endring i gruppenedskrivninger	3.550	110
Periodens endring i avsetninger på overtatte eiendeler	1.519	615
Konstaterte tap i perioden	10.468	3.373
Sum resultatført tap på utlån	7.290	12.204

Note 11 Kapitaldekning

Kapitalbehov og kapitaldekning er beregnet ut fra Basel II regelverkets standardmetode for kredittrisiko og grunnleggende metode for operasjonell risiko.

	31.12.2016	31.12.2015
	NOK 1000	NOK 1000
Sum egenkapital	643.035	460.266
Immaterielle eiendeler	-19.321	-14.283
Verdijusteringer ved forsvarlig verdsettelse	-30	-
Kjernekapital	623.684	445.983
Ansvarlig lånekapital	95.000	45.000
Sum ansvarlig kapital	718.684	490.983
Risikovektet balanse	4.174.717	3.206.450
Kapitalkrav kredittrisiko	321.067	246.407
- herunder Foretak	207.942	165.472
- herunder Massemarked	110.237	78.959
- herunder Institusjoner	1.499	418
-herunder Andel i verdipapirfond	162	-
- herunder Øvige	1.227	1.558
Kapitalkrav operasjonell risiko-basis metoden	12.910	10.109
Kapitalkrav markedsrisiko	-	-
Total kapitalkrav	333.977	256.516
Kapitaldekning	17,2 %	15,3 %
- herunder kjernekapitaldekning	14,9 %	13,9 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	14,9 %	13,9 %

Brage Finans AS oppfyller kravene til kapitaldekning i henhold til Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter.

Note 12 Forfallstruktur balanseposter

	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall	Total 2016
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Kontanter og innskudd bank	82.110						82.110
Netto utlån	84.109	261.922	769.515	2.732.780	473.197	33.791	4.355.315
Rentebærende verdipapirer						30.286	30.286
Immaterielle eiendeler						19.321	19.321
Driftsmidler						7.785	7.785
Andre eiendeler	16.799						16.799
Sum eiendeler	183.018	261.922	769.515	2.732.780	473.197	91.184	4.511.616
Obligasjonsgjeld		250.000	1.335.000	1.330.000			2.915.000
Gjeld kredittinstitusjoner			400.000	400.000			800.000
Ansvarlig lånekapital					95.000		95.000
Annen gjeld	13.504	27.958	-			17.119	58.581
Egenkapital						643.035	643.035
Sum gjeld og egenkapital	13.504	277.958	1.735.000	1.730.000	95.000	660.154	4.511.616

	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall	Total 2015
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Kontanter og innskudd bank	19.075						19.075
Netto utlån	63.952	200.814	586.911	2.090.318	291.263	97.845	3.331.102
Immaterielle eiendeler						14.283	14.283
Driftsmidler						5.490	5.490
Andre eiendeler	76.908						76.908
Sum eiendeler	159.935	200.814	586.911	2.090.318	291.263	117.618	3.446.859
Obligasjonsgjeld		250.000	800.000	1.000.000			2.050.000
Gjeld kredittinstitusjoner			800.000				800.000
Ansvarlig lånekapital					45.000		45.000
Annen gjeld	10.727	23.842	-			7.024	41.593
Egenkapital						510.266	510.266
Sum gjeld og egenkapital	10.727	273.842	1.600.000	1.000.000	45.000	517.290	3.446.859

Brage Finans sikrer tilfredsstillende innlån gjennom utstedelse av obligasjonslån i markedet samt lån og ukommitert trekkfasiliteter hos eierbanker.

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser i balansen måles normalt til virkelig verdi, med unntak av utlån og innlån. Virkelig verdi er beregnet å være lik regnskapsført verdi for utlån og innlån. Regnskapsført verdi er en rimelig tilnærming til virkelig verdi som følge av at alle lån er til flytende rente. Bokført verdi av alle eiendel og gjeldsposter i balansen vurderes derfor i 2016 og 2015 som tilnærmet lik virkelig verdi.

Note 13 Skatt

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Midlertidige forskjeller		
Finansiell leasing og selskapets egne driftsmidler	121.202	126.298
Forskuddsleie leasing	216.629	199.606
Skattemessig uopptjent inntekt	65.437	55.817
Andre midlertidige forskjeller	-7.467	-3.689
Netto midlertidige forskjeller	395.801	378.032
Underskudd til fremføring	-324.470	-349.935
Grunnlag for utsatt skatt	71.331	28.097
25% utsatt skatt	0	7.024
24% utsatt skatt	17.119	0
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	0	0
Utsatt skatt i balansen	17.119	7.024
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Resultat før skattekostnad	42.864	24.346
Permanente forskjeller	369	147
Grunnlag for årets skattekostnad	43.233	24.493
Endring i midlertidige resultatforskjeller	-17.769	-147.422
Endring underskudd til fremføring	-25.464	122.929
Skattepliktig inntekt	0	0

Fordeling av skattekostnaden	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Betalbar skatt på årets resultat	0	0
For mye, for lite avsatt i fjor	0	0
Sum betalbar skatt	0	0
Effekt av endring i skattesats	-713	-562
Endring i utsatt skatt, 25%	0	6.613
Endring i utsatt skatt, 24%	10.808	0
Skattekostnad	10.095	6.051

Betalbar skatt i balansen	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Betalbar skatt i skattekostnaden	0	0
Betalbar skatt i balansen	0	0

Note 14 Andre eiendeler

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Til gode merverdiavgift	11.151	23.628
Fordring aksjekapitalforhøyelse	-	50.000
Andre fordringer	47	371
Sum andre eiendeler	11.198	73.999

Note 15 Overtatte eiendeler

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Brutto utlån	6.806	3.326
Individuell nedskrivning	-2.135	-615
Antatt realisasjonsverdi	4.671	2.711

Brage Finans har som målsetting å omsette eiendeler raskt, og holde lagerbeholdning på et minimum. Selskapet benytter ikke selv overtatte eiendeler, men avhender objektene.

Note 16 Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	Avkortning LCR	Risikorekt	Anskaffelses- kost	2016	2015
Pengemarkedsfond:	×	×	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Obligasjonsfond	5 %	0 %	10.000	10.014	0
Obligasjonsfond	12% / 20%	10 %	20.000	20.272	0
			30.000	30.286	0

Selskapet har plasseringer i obligasjonsfond for å tilfredstille krav til Liquidity Coverage Ratio (LCR). Fondene balanseføres til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi bokføres over resultatet.

Note 17 Leiefinansieringsavtaler

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Leiefinansieringsavtaler	5.352.938	4.261.971
Forskuddsleie(startleie) fra kunder	-368.922	-308.396
Akkumulerte avdrag	-1.725.253	-1.236.149
Estimerte framtidige salgsgevinster	38.679	27.490
Balanseførte leiefinansieringsavtaler	3.297.442	2.744.917

Selskapet estimerer framtidige forventede salgsgevinster som fordeles linært over kontraktens løpetid.
Estimerte salgsgevinster balanseføres som del av utlån slik at utlån reflekterer en tilnærming til amortisert kost.

Note 18 Gjeld til kredittinstitusjoner

	Forfallsdato	Rente	Ramme	Tall i NOK mill Utestående
Lån 1 fra eierbanker	20.06.2017	2,66 %	400	200
Lån 2 fra eierbanker	07.12.2017	1,95 %	200	200
Lån 3 fra eierbanker	07.12.2018	2,20 %	200	200
Lån 4 fra eierbanker	07.12.2019	2,40 %	200	200
Tilgjengelige trekkfasiliteter hos eierbanker	25.09.2017		600	-
Sum		2,30 %	1.600	800

Vektet gjennomsnittlig rente* på selskapets lån fra eierbanker ved utgangen av 2016 er 2,30%.

Ved utgangen av året har selskapet en ukommitert kredittramme med selskapets aksjonærer på kr 600 mill, hvorav kr 0 mill. er trukket. Låneavtalene er styrebehandlet og inngått på markedsmessige vilkår.

*Vekting av utestående volum med rente(nibor+margin) per 31.12.16

Note 19 Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital

Obligasjonsgjeld:							Tall i NOK mill
Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Ramme	Utestående	
NO0010757602	BRFI10 PRO	09.02.2016	03.02.2017	2,20 %	500	250	
NO0010724529	BRFI04 PRO	21.11.2014	05.05.2017	1,77 %	500	385	
NO0010720014	BRFI02 PRO	18.09.2014	18.09.2017	2,00 %	500	475	
NO0010740657	BRFI07 PRO	12.06.2015	18.12.2017	1,88 %	500	475	
NO0010762834	BRFI11 PRO	14.04.2016	14.02.2018	2,35 %	500	500	
NO0010734809	BRFI06 PRO	20.04.2015	20.04.2018	1,96 %	500	430	
NO0010765605	BRFI12 PRO	20.05.2016	20.11.2018	2,47 %	500	400	
Sum				2,09 %	3.500	2.915	

Vektet gjennomsnittlig kupongrente* på selskapets obligasjoner ved utgangen av 2016 er 2,09%.

Alle selskapets obligasjoner er etablert i norske kroner og uten særskilt sikkerhet til dekning av obligasjonene.

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måneders nibor + margin. Obligasjonene er uten avdrag.

*Vekting av utestående volum med kupongrente(nibor+margin) per 31.12.16

Ansvarlig lån:							Tall i NOK mill
Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Ramme	Utestående	
NO0010744907	BRFI08 PRO	09.09.2015	09.09.2025	3,83 %	45	45	
NO0010766694	BRFI13 PRO	07.06.2016	07.06.2026	4,90 %	50	50	
Sum				4,39 %	95	95	

Vektet gjennomsnittlig kupongrente* på selskapets ansvarlige lån er ved utgangen av 2016 er 1,97%.

Alle selskapets obligasjoner er etablert i norske kroner og uten særskilt sikkerhet til dekning av obligasjonene.

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måneders nibor + margin. Obligasjonene er uten avdrag.

Obligasjonene er utstedt for å kunne utgjøre tilleggskapital ved beregning av utsteders kapitaldekning.

*Vekting av utestående volum med kupongrente(nibor+margin) per 31.12.16

Note 20 Annen gjeld

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Leverandørgjeld	4.855	3.425
Sum annen gjeld	4.855	3.425

Note 21 Avsetninger påløpte kostnader og forpliktelser

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Avsetning lønn- og pensjonsforpliktelser etc.	4.916	4.555
Avsatt, ikke utbetalt provisjon	9.530	10.426
Påløpte renter	8.785	6.591
Påløpte kostnader	4.359	2.220
Andre avsetninger	368	51
Sum avsetning påløpte kostnader og forpliktelser	27.958	23.842

Note 22 Poster utenom balansen

Selskapet har innvilget rammeavtaler til kunder på totalt MNOK 516 som per 31.12.16 er ubenyttet.

Brage Finans har rett til å si opp rammeavtaler, eller reprise rentevilkår ved endring i økonomiske situasjon hos kunde eller ved irregulære markedsmessige forhold i det norske eller internasjonale markedet, eller forhold som på annen måte påvirker Brage sin tilgang på likviditet eller kapital.

Note 23 Bundne midler

Bundne midler	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Husleiegaranti/Depositum	3.365	3.594
Skattetrekksmidler	1.468	1.377
Sum bundne midler	4.833	4.971

Note 24 Egenkapital

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Egenkapital 01.01.16	140.500	329.558	40.208	510.266
Kapitalforhøyelse, kontantinnskudd	60.088	39.912	0	100.000
Årets resultat	0	0	32.769	32.769
Egenkapital 31.12.16	200.588	369.470	72.977	643.035

Note 25 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på kr 200.588.132 består av 71.383.677 aksjer á kr 2,81

Oversikt over aksjonærene pr. 31.12.

	Antall	Eierandel
Sparebanken Vest	35.620.455	49,90 %
Fana Sparebank	10.707.551	15,00 %
Sparebanken Sør	9.993.715	14,00 %
Helgeland Sparebank	7.138.367	10,00 %
Haugesund Sparebank	2.141.511	3,00 %
Voss Sparebank	1.427.674	2,00 %
Skudenes & Aakra Sparebank	1.213.522	1,70 %
Flekkefjord Sparebank	1.213.522	1,70 %
Luster Sparebank	963.680	1,35 %
Etne Sparebank	963.680	1,35 %
Totalt antall aksjer	71.383.677	100 %

Alle aksjene har lik stemmerett.

Note 26 Avtaler med nærstående parter

	2016	2015
	NOK 1000	NOK 1000
Resultatregnskap:		
Renteinntekter	2.047	5.207
Rentekostnader	-17.369	-19.708
Gebyrer og provisjonskostnader	-17.536	-16.232
Andre driftskostnader	-888	-747
Netto driftsinntekter/kostnader nærstående parter	-32.858	-30.732
Balanse:		
Kontanter og innskudd i kredittinstitusjoner	82.110	19.075
Fordring ikke-registert aksjekapitalforhøyelse	0	50.000
Sum Eiendeler nærstående parter	82.110	69.075
Påløpte kostnader og avsetninger	10.362	11.181
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	800.000	800.000
Sum Gjeld nærstående parter	810.362	811.181
Ikke balanseførte poster:		
Ukommitert kredittramme hos aksjonærer, uopptrukket.	600.000	600.000

Selskapet har bankinnskudd hos en av sine aksjonærer med tilhørende renteinntekter i resultatregnskap.

Selskapet har låneavtaler med sine aksjonærer med tilhørende rentekostnader i resultatregnskapet.

Selskapet har distribusjonsavtale med sine aksjonærer. I henhold til disse avtaler betaler Brage Finans provisjon og gebyrer.

Alle avtaler med nærstående parter er inngått på markedsmessige vilkår.

Note 27 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for avlagt regnskap.

Til generalforsamlingen i Brage Finans AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Brage Finans AS' årsregnskap som viser et overskudd på kr 32 769 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

PricewaterhouseCoopers AS, Sandviksbodene 2A, Postboks 3984 - Sandviken, NO-5835 Bergen

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen 30. januar 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Jon Haugervåg
Statsautorisert revisor

Brage Finans AS

Postadresse: Postboks 7780, 5020 Bergen
Besøksadresse: Jonsvollsgaten 2, 5011 Bergen

www.brage.no

Jack Iversen

Administrerende Direktør

M +47 414 491 72

e-mail: jack.iversen@brage.no

Bodil Huus Bolstad

Økonomi- og Finansdirektør (CFO)

M +47 90 26 51 59

e-mail: bodil.huus.bolstad@brage.no